

11.3.2015

Sisäministeriö

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö SM1522072

Yksityistä turvallisuusalaa koskevista asetuluonnoksista

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta kiittää mahdollisuudesta lausua kannanotonsa asetuluonnoksista.

Viitekirjeessä pyydettyä lausuntona Turvallisuusalan tutkintotoimikunta esittää kunnioittaen yleisesti seuraavaa:

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta pitää tärkeänä sitä, että yksityisistä turvallisuuspalveluista annettua lakia ja sitä täydentäviä asetuksia selvennetään ja tarkennetaan. Tulkintavaikeuksien välttämiseksi on hyvä asia, että yksityistä turvallisuusalaa säätelevä lainsäädäntökenttä tehdään mahdollisimman yhteensopivaksi keskenään. Turvallisuusalan tutkintotoimikunta pitää tarpeellisena, että jatkossakin uudistetun lainsäädännön vaikutuksia ja saatuja kokemuksia arvioidaan ja että mahdolliset epäkohdat korjataan viipymättä.

Nyt esillä olevan hallituksen esitystä koskevan lainsäädäntöhankkeen tavoitteena hankkeen asettamispäätöksessä oli yksityistä turvallisuusalaa koskevan lainsäädännön ajantasaistaminen sekä toimivaltuuksien selkeyttäminen ja yhdenmukais-taminen, yksityisen turvallisuusalan ja poliisin välisen yhteistyön kehittäminen ja tiedonkulun parantaminen sekä alan koulutuksen ja valvonnan kehittäminen.

Havainnot näistä Eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2014 vp) liittyvistä asetusehdotuksista esitetään alla esitettyä rakennetta mu-kailten.

1. Valtioneuvoston asetus yksityisistä turvallisuuspalveluista
2. Valtioneuvoston asetus turvallisuusalan neuvottelukunnasta
3. Valtioneuvoston asetus tilapäisesti vartijan tehtävää poliisin säilytystilassa hoitavan vartijan asusta ja koulutuksesta

4. Sisäministeriön asetus vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja voimankäyttökoulutuksesta sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastavan hoitajan koulutuksesta
5. Sisäministeriön asetus voimankäyttö-, ase- ja järjestyksenvalvojakouluttajien koulutuksesta
6. Sisäministeriön asetus vartijan ja järjestyksenvalvojan asusta ja järjestyksenvalvojan tunnuksista
7. Sisäministeriön asetus järjestyksenvalvojan suorittamasta turvallisuustarkastuksesta ja säilössäpidosta.

1. Valtioneuvoston asetus yksityisistä turvallisuuspalveluista

18 § Tapahtumailmoitus

Tutkintotoimikunta toteaa, että tapahtumailmoitukseen kirjattavat asiat on erittäin tärkeää määritellä selkeästi, koska vartioiden suorittaman raportoinnin laatu vaihtelee yleisesti runsaasti. Toimeksiantajan tiedonsaantioikeuden ja vartijan toimenpiteiden kohteena olevan henkilön oikeusturvan toteutumiseksi tapahtumailmoituksen laadintavelvollisuutta tulee korostaa myös jatkossa ja tapahtumailmoitus tulee laatija kaikista vartijan suorittamista toimenpiteistä. Tapahtumailmoituksen laadinnan osaamista tulee korostaa turvallisuusalan koulutusjärjestelmässä ja koulutusten eri vaiheissa.

2. Valtioneuvoston asetus turvallisuusalan neuvottelukunnasta

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnalla ei ole lausuttavaa Valtioneuvoston asetuksesta turvallisuusalan neuvottelukunnasta.

3. Valtioneuvoston asetus tilapäisesti vartijan tehtävää poliisin säilytystilassa hoitavan vartijan asusta ja koulutuksesta

2 § Vartijan asun merkit ja tekstit

Asetusehdotuksen 2 momentissa mainitaan, että suomen ja ruotsin lisäksi asuun voidaan merkitä sana vartija myös muulla kielellä. Miksi muulla kielellä ja mikä tai mitkä nämä kielet ovat? Tulisiko tämä määritellä asetukseen tarkemmin tai yhdenmukaistaa esimerkiksi järjestyksenvalvojien asusta annetun asetuksen kanssa.

Poliisin säilytystilassa vartijan tehtäviä hoitavien vartijoiden asussa nimen oleminen esillä on perusteltua, kuten 3 momentissa mainitaankin.

5 § Koulutuksen rakenne ja sisältö

Asetuksessa esitetty 40 h + 40 h koulutus ei ole turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä riittävä. Turvallisuusalan tutkintotoimikunta suosittelee koulutuksen rakenteeksi 40 h + 100 h koska työtehtävässä korostuu vartijan toiminnassa perusoikeuksien osaamisvaade. Koulutus tulisi mielestämme toteuttaa seuraavalla rakenteella: 30 h teoriakoulutusta, 80 h käytännön harjoittelua ohjattuna, 10 h täydentävää teoriakoulutusta, jonka jälkeen suoritetaan 20 h käytännön harjoittelua. Pidämme tärkeänä, että ohjaajana toimii työpaikkaohjaajakoulutuksen saanut kokenut virkamies, millä varmistetaan osaamisen laatua.

4. Sisäministeriön asetus vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja voimankäyttökoulutuksesta sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaavan hoitajan koulutuksesta

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta esittää, että se otetaan mukaan Poliisihallituksen hallinnonalaan kuuluvien yksityisen turvallisuusalan koulutusrakenteiden ja sisältöjen suunnittelutyöhön, millä osaltaan varmistettaisiin se että koulutukset vastaisivat tutkintojärjestelmän tarpeita ja vaatimuksia.

1 § Väliaikaisen vartijan koulutus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä 40 tunnin koulutus on alalle tulevalle henkilölle hyvä. Koulutuksen sisältöä tulisi toimikunnan mielestä kehittää siten, että alalle tulevalle henkilölle painotettaisiin työssä vaadittavia perustaitoja nykyistä huomattavasti runsaammin.

2 § Vartijan koulutus

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vartijan koulutus koostuu ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisen vartijan ammattitutkinnon tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisen turvallisuusalan perustutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon vartijan työn perusteet-, vartijan peruskurssi- ja uhkatilanteiden hallinta -osista taikka näitä sisällöllisesti vastaavista osista.

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä tähän jää tulkinnanvaraisuutta sen osalta, että ”suoritukseksi riittäisi ns. sisällöllisesti ammattitutkinnon tai perustutkinnon osia vastaava kokonaisuus”, jolloin tämä ei olisikaan tutkinnon osa? Miten sisällön osalta saadaan uhkatilanteiden hallinta -osiosta tasalaatuinen, sillä perustutkinnon ja ammattitutkinnon osiot eroavat sisällöltään? Tässä kohdin jää harkittavaksi myös se miten vartijakoulutuksessa suoritettu uhkatilanteiden hallinta luetaan hyväksi eri tutkintotasojen välillä.

Vastaavasti uhkatilanteiden hallinta osan sisältö jättää runsaasti tulkinnan varaa voimassa olevien vartijan ammattitutkinnon tutkinnon perusteiden (OPH drno 44/011/2006) mukaan. Tutkintotoimikunnan mielestä Poliisihallituksen tulisi asetuksessa olevalla tavalla määritellä tutkinnon osan tarkka sisältö (opetusaiheet, opetussisällöt ja tuntijakauma) tai uhkatilanteiden hallinta osa tulisi nimetä eri tavalla esimerkiksi ”*Vartijan tilannehallinta*” ja säätää se sisällöllisesti siten, että koulutus toteutetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisena.

Asetuksessa todetaan, että ”vartijan koulutukseen saa osallistua vain väliaikaiseen vartijan koulutukseen liittyvän kokeen hyväksytysti suorittanut henkilö.” Onko asetuksessa esitettyjen osien suoritusjärjestyksellä merkitystä uhkatilanteiden hallinta tutkinnon osan kohdalta. Onko osa mahdollista suorittaa koulutuksen missä

tahansa vaiheessa vai suoritetaanko se vartijan peruskurssi -osan jälkeen. Nyky-
muotoinen tutkintojärjestelmä ei ota kantaa kuin vartijan työn perusteet ja vartijan
peruskurssi -osien tutkinnon osien suoritusjärjestykseen.

Tutkintotoimikunta esittää harkittavaksi, että vartijakoulutuksen pituutta kasva-
tettaisiin esitetystä 120 tunnista siten, että koulutuksia suoritetaan teemakohtai-
sesti esimerkiksi 10 kappaletta 8 tunnin päiviä, jolloin koulutuksen kokonaiskesto
säädetäisiin kahden (2) vuoden sisällä suoritettavaksi 200 tunniksi. Esitettäviä
teemoja voisi tutkintotoimikunnan mielestä olla esimerkiksi asiakaspalvelu; pe-
rus- ja ihmisoikeudet (joita painotetaan myös uudistetussa poliisilaissa
(872/2011); vartijan toimivaltuudet (vastuut ja velvollisuudet); havaintojen teke-
minen ja tapahtumailmoituksen laatiminen; ongelman ratkaisu tmv.

Tutkintotoimikunta esittää myös harkittavaksi, että vartijoille säädetäisiin vas-
taava kertausvelvollisuus kuin järjestyksenvalvojille, jolloin vartijoiden ja järjes-
tyksenvalvojien koulutusjärjestelmät yhdenmukaistuisivat. Vartijoiden kertaus-
koulutuksella varmistettaisiin myös tietojen ajantasaisuus (esimerkiksi lainsää-
dännön muutoksista) vartijan hyväksynnän myöntämisen yhteydessä.

3 § Väliaikaisen vartijan ja vartijan koulutukseen liittyvä koe

Asetusehdotuksessa sanotaan: ”tullakseen hyväksytyksi väliaikaisen vartijan ja
vartijan koulutukseen liittyvässä kokeessa koulutettavan on saavutettava 60 pro-
senttia kokeen enimmäispistemäärästä.”

Tutkintotoimikunta esittää mietittäväksi miten kokeen kanssa menetellään varti-
jan työn perusteet, vartijan peruskurssi sekä uhkatilanteiden hallinta-osioissa?
Tällä hetkellä käytössä ovat ALVAR-tehtävät, jotka eivät sovellu tällaiseen kurs-
simuotoiseen opetukseen, jossa koulutetaan vuositasolla jopa tuhansia usia var-
tijoita. Uhkatilanteiden hallinta-osion näyttökokeen tulisi turvallisuusalan tutkin-
totoimikunnan mielestä olla turvallisuusalan perustutkinnon ja vartijan ammatti-
tutkinnon osissa Poliisihallituksen määrittelemä tai turvallisuusalan tutkintotoi-
mikunnan laatima tai oppilaitoksen oma toimikunnalla hyväksytty tehtävä.

Tulisiko uhkatilanteiden hallinta-osion näyttökoe niin turvallisuusalan perustut-
kinnon osalta kuin myös vartijan ammattitutkinnon osalta olla Poliisihallituksen
määrittelemä vai tulisiko osa nimetä kokonaan eri nimellä ja vakioida Poliisihal-
lituksen toimesta? Miten tämä sopii yhteen näyttötutkintojärjestelmän idean
kanssa? Tutkintotoimikunnan mielestä mallin pitäisi olla niin yksinkertainen ja
toistettava, että se pystytään toteuttamaan tiukassa aikaraamissa myös suurille
opiskelijaryhmille jolloin siitä saadaan tasalaatuinen ja vertailtava oppilaitoksesta
riippumatta. Riittäisikö tämän osion näytöiksi esimerkiksi nykyisen voimankäy-
tön yleisen osan käytännön ja kirjalliset näytöt yhdistettynä kaasusumuttimen ja
teleskooppipatukan käyttäjäkoulutusten näytöihin ja kokeisiin?

Kokeen uusinnasta esitämme, että sitä voisi koettaa uudestaan aikaisintaan viiden
(5) – seitsemän (7) päivän päästä, jolloin henkilölle annetaan tosiasiallinen mah-
dollisuus opiskella itsenäisesti ja kehittyä. Nykyinen kolmen (3) päivän uusinta-
sääntö ei oppimista varmista.

4 § Vartijan voimankäyttökoulutus

Tutkintotoimikunnan mielestä voimankäytön yleisen osan kesto kuusi (6) tuntia on riittävä. Teleskooppipatukan ja OC-sumuttimen koulutusta voitaisiin kasvattaa tunnilla, jolloin ne olisivat kestoiltaan myös kuusi (6) tuntia.

5 § Vartijan voimankäytön kertauskoulutus

Tutkintotoimikunta ehdottaa kertauskoulutusta kasvatettavaksi 16 tuntiin, joka olisi mahdollista suorittaa kalenterivuoden aikana pienemmissä osissa, millä varmistettaisiin jatkuva harjoittelu ja kertaaminen.

6 § Järjestyksenvalvojan peruskoulutus

Asetusluonnoksessa todetaan, että ”Poliisihallitus vahvistaa koulutuksessa käsiteltävät opetusaiheet, opetussisällöt, tuntijakauman ja koulutusaineiston.” Tutkintotoimikunta esittää, että vastaava koulutusaineisto tuotetaan poliisin virkatyönä myös vartijakoulutukseen, jolloin koulutuksen valtakunnallinen tasalaatuisuus varmistetaan myös näissä yksityisen turvallisuusalan koulutuksissa.

7 § Järjestyksenvalvojan kertauskoulutus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä järjestyksenvalvojan kertauskoulutukseen tulisi sisällyttää koe.

8 § Järjestyksenvalvojan peruskoulutukseen sisältyvä koe

Kokeen uusinnasta esitämme, että sitä voisi koettaa uudestaan aikaisintaan viiden (5) – seitsemän (7) päivän päästä, jolloin henkilölle annetaan tosiasiallinen mahdollisuus opiskella itsenäisesti ja kehittyä. Nykyinen kolmen (3) päivän uusintäsääntö ei oppimista varmista.

9 § Järjestyksenvalvojan voimankäyttökoulutus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta esittää, että järjestyksenvalvojen voimankäyttövälineeksi ei sisällytettäisi teleskooppipatukkaa.

10 § Järjestyksenvalvojan voimankäytön kertauskoulutus

Ehdotamme, että järjestyksenvalvojenille säädetään myös pakolliseksi vuosittain suoritettava voimankäyttövälineiden kertauskoulutus, kuten muiltakin yksityisen

turvallisuusalan työntekijöiltä vaaditaan. Voimankäyttövälineiden kertauskoulutusta ei kuitenkaan tulisi vaatia järjestyksenvalvojlta, joilla ei ole voimankäyttövälineitä kannossa.

Tutkintotoimikunta ehdottaa kertauskoulutusta kasvatettavaksi 16 tuntiin, joka olisi mahdollista suorittaa kalenterivuoden aikana pienemmissä osissa, millä varmistettaisiin jatkuva harjoittelu ja kertaaminen.

12 § Vastaavan hoitajan koulutus

Hallituksen esityksessä 77 § 1 mom. 2 k sanotaan, että vastaavan hoitajan pätevyysvaatimuksena on turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon suorittaminen kokonaisuudessaan. Asetuksen 12 §:ssä tätä tarkennetaan seuraavasti: ”Käikille koulutettaville pakollisia osia ovat turvallisuussuunnittelua, turvallisuuslainsäädäntöä ja turvallisuusjohtamista käsittelevät osat taikka näitä sisällöllisesti vastaavat osat.”

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta pitää tärkeänä, että vastaavalta hoitajalta edellytetään koko erikoisammattitutkinnon suorittamista. Tutkintotoimikunta esittää kuitenkin, että asetuksen tekstissä huomioidaan tutkintojen perusteiden uudistuminen, koska tutkinnon osien nimet saattavat vaihtua tämän prosessin yhteydessä.

14 § Todistus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta suosittelee, että kaikki Poliisihallituksen todistusmallit yhdenmukaistetaan, jolloin koulutuksen järjestäjien ja poliisin lupakanslioiden henkilöstön toiminta helpottuu ja hallinnointi muuttuu mahdollisuuksien mukaan kustannustehokkaammaksi.

15 § Koevastausten säilyttäminen

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta esittää, että koevastausten säilytysaika tulee kasvattaa. Esitämme, että vartija- sekä järjestyksenvalvojakokeiden säilytysaika kasvatetaan minimissään kahdeksi (2) vuodeksi koepäivästä. Muutoin noudatetaan oppilaitoksen omaa arkistosäätöä, jos siinä säädetty aika on pidempi.

17 § Vartija- ja järjestyksenvalvojakoulutuksen toteuttaminen

Asetusehdotuksessa sanotaan: ”Vartija- ja järjestyksenvalvojakoulutuksessa annettavan opetuksen tulee olla pääosin luentomuotoista ja siihen tulee sisältyä käytännön harjoituksia. Koulutusta saa antaa koulutettavalle enintään 8 oppituntia päivässä. Koulutus on järjestettävä klo 08:00–22:00 välisenä aikana. Yhden oppitunnin pituus on vähintään 45 minuuttia. Koulutuksen vähimmäistuntimäärään kuuluvaa opetusta ei voida korvata etäopetuksella tai itseopiskelulla.”

Tutkintotoimikunnan mielestä koulutuspäivän pituuden rajaaminen 8 tuntiin vaikeuttaa esimerkiksi viikonloppuisin toteutettavien koulutusten järjestämistä merkittävästi. Juuri näitä koulutuksia elinkeinoelämä tarvitsee, jotta esimerkiksi kesätöihin hakeutuvat opiskelijat pääsevät suorittamaan kurssin ja pääsevät tätä kautta kesätöihin. Jos kurssipäivän pituutta tulee rajata, antaa esimerkiksi 10 tunnin maksimipituus huomattavasti paremmin liikkumavaraa 40 tunnin koulutuskonaisuuksiin.

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä koulutusaika 08:00–22:00 ei palvele vuorotyössä olevia henkilöitä. Työturvallisuuden perusteella olisi tapauskohtaisesti perusteltua järjestää koulutusta myös myöhempänä ajankohtana, koska mikäli koulutus järjestetään esimerkiksi 14:00–22:00 välisenä aikana ja sitä joudutaan käytännön syistä jatkamaan yövuorolla, tulee työpäivästä suhteettoman pitkä. Perusajatuksena koulutuksissa voisi olla, että koulutukset järjestetään siinä vuorokausirytmissä kuin missä koulutettavat muutenkin elävät ja työskentelevät.

18 § Koulutustilat ja -välineet

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta painottaa, että voimankäyttökoulutuksesta vastaa useimmiten yritys tai vastuullinen kouluttaja, jotka ovat Poliisihallituksen hyväksymiä voimankäyttökouluttajia ja he vastaavat henkilökohtaisesti paikalla olevasta kalustosta.

5. Sisäministeriön asetus voimankäyttö-, ase- ja järjestyksenvalvojakouluttajien koulutuksesta

2§ Voimankäyttökouluttajan kertauskoulutus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta ehdottaa, että voimankäyttökouluttajan kertauskoulutuksen kestoa kasvatetaan 32 tuntiin.

5§ Järjestyksenvalvojakouluttajan koulutus

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta ehdottaa, että järjestyksenvalvojakouluttajan koulutuksen kestoa kasvatetaan 60 tuntiin.

8§ Koulutukseen hakeminen ja valinta

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta ehdottaa, että kouluttajalle suoritetaan laaja turvallisuusselvitys.

6. Sisäministeriön asetus vartijan ja järjestyksenvalvojan asusta ja järjestyksenvalvojan tunnuksista

1 § Vartijan asun merkit ja tekstit

Asetusluonnoksen 2 momentissa mainitaan, että suomen ja ruotsin lisäksi asuun voidaan merkitä sana vartija myös muulla kielellä. Miksi muilla kielillä ja mitkä ovat nämä kielet? Tulisiko tämä määritellä asetukseen tarkemmin.

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä vartijan nimen esittäminen työasussa ei ole välttämätöntä, koska vartijalla on velvollisuus esittää pyynnöstä vartijakorttinsa. Vartijan henkilöllisyys voidaan myös myöhemmin selvittää esimerkiksi työvuorokirjanpidosta.

2 § Järjestyksenvalvojan tunnukset

Asetusluonnoksen kielimääritelmä ei ole linjassa aiemmin esitettyjen asumerkin­töjen kanssa.

3 § Järjestyksenvalvojan tunnistelaatta

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta ihmettelee, että miksi vaaditaan tunnistenumeroa, jos järjestyksenvalvojan nimen pitää olla esillä. Mielestämme esillä oleva tunnistenumero on riittävä käytäntö.

4 § Järjestyksenvalvojan tunnisteliivi

Ks. 3 §.

5 § Poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetun järjestyksenvalvojan asun merkit ja tekstit

Turvallisuusalan tutkintotoimikunnan mielestä näissä työtehtävissä on perusteltua merkitä järjestyksenvalvojan nimetiedot työasuun.

7. Sisäministeriön asetus järjestyksenvalvojan suorittamasta turvallisuustarkastuksesta ja säilössäpidosta

Ei lausuttavaa.